1876. III. évfolyam. 61. szám. Debreczen, Hétfő, márczius 27.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre 10 frt.
Félévre 5 frt.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy hóra 1 frt.
Előfizethetni helyben a kiadóhivatalban, a városi könyvnyomdában, (városház-épület, az udvarban balra;) azután Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseikben, vidéken a postahivataloknál.

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.
A DEBRECZENI SZABADELVŰPÁRT KÖZLÖNYE.
Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
öt hasábos petitsor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s többizben megjelenő hirdetményeknél leengedés történik. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nyilttéri közlemények minden sora 20 kr. A hirdetmények a szerkesztői irodában vétetnek fel. *Az előfizetési s hirdetményi pénzek a kiadóhivatalba*, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztőségi irodába a városháza épülete alatt (Rózsatér) czimzendők.

Debreczen, márczius 27.

Nehány nap előtt, azon alkalomból, midőn a belügyminiszter urnál a jászsági, nagykunsági és pestmegyei képviselők a terület rendezés tárgyában értekezletre voltak összehiva, több tekintélyes pesti hirlapban azon közleményt olvastuk, hogy a kormány által szándékolt törvényhatósági kikerekitések és határeligazitások, ez időszerint csak az erdélyi részekre, s a jász-kunkerületi kiszögellésekre fognának kiterjeszkedni.

Megvalljuk, a fővárosi nagy lapok e hire sok tekintetben kellemetlenül érintett bennünket, s velünk együtt e városnak és vidékének mindazon polgárait, kik e vidék és városra nézve specialis, s ezzel összefüggésben országos szempontokból az oly általános lelkesedéssel felkarolt eszmének megtestesülését már a közel jövőben ohajtottuk üdvözölni, a Debreczen mint székhely körül alakulandó **Hajdumegye** létesitésében. De bármily kellemetlen lett légyen is ezen hirnek hatása ránk, kik tőlünk kitelhetőleg igyekeztünk lapunkban kifejteni ez uj megye létesitésének sok és fontos tekintetekben elodázhatatlan szükségét, — mégis tartózkodtunk attól, hogy e kellemetlen érzelmeknek kifejezést adjunk, tartózkodtunk pedig egyszerüen azon okból, mert a fentebbi hirek alaposságában igen igen sok okunk volt kételkedni, s megvoltunk győződve a felől, hogy a magas kormány azon kijelentését, hogy a közigazgatás rendezésére mulhatatlanul szükséges kikerekitéseket, határigazitásokat a lehető leghamarabb elfogja, — minden egyéb sürgős és számos teendője mellett — végezni, be fogja váltani.

De nehéz is lehetett volna a fővárosi lapok ama hireit, mint hiteleseket fogadni azoknak, kik megvannak győződve arról, hogy a helyes administratiónak egyik főfeltétele, hogy lehetségig compact, s egymással összefüggésben álló területtel birjon a törvényhatóság.

Már pedig, ha van az országban területi szabálytalanság és folytonosság miatt zürzavar, valóban kis területen nincs annyi és oly sok féle, mint a mennyi van a Hajdukerület, Szabolcs és Biharmegyék azon kiszögelléseiben, melyek Debreczen város környékén elterülnek.

E területeket a mostani zürzavarban meghagyni nem lenne egyéb, mint a törvényhatóságok kikerekitésére és rendezésére nézve elfogadott principiumnak okadatolhatlan megtagadása.

Biztos forrásból meritett értesülés szerint, ilyes valami eszeágában sem volt a kormánynak, s csupán az a való hir, a legközelebb foganatba veendő terület kikerekitésekre nézve, hogy azok ezuttal nem az egész országra nézve, hanem egyelőre csak ott fognak végrehajtatni, a hol azoknak végrehajtását tovább halasztani csakis a jó és rendes administratió hátrányára lehetne.

A kormány eddig ez irányban tett intézkedéseiből azt láttuk, — hogy igen bölcsen megtartja a dolgok egymásutánját. Kezdeni kellett a dolgot a legnehezebben, a legnagyobbon, s azt senki nem vonhatja kétségbe, hogy a nehézségek legnagyobb része a szász- vagy királyföldre esik. Legelsőben tehát, — ha már az idők alkalmatlanok voltak arra, hogy a terület-rendezés az egész országban keresztül vitessék, — a Királyföld rendezésének kellett megtörténni. — Az erre vonatkozó törvény teszi csak lehetségessé, hogy a szászföld ne álljon utjába a többi erdélyországi törvényhatóságok területi rendezésének.

A Királyföld rendezését az erdélyi összes törvényhatóságok rendezése, s ezt a Heves, Pestmegyék és Jászkunság területében mutatkozó szabályellenességek kiegyenlitése fogják követni, s ezeknek utána kerülend a sor Hajdumegye kérdésére.

Lapunk szombati számában közöltük volt, hogy a Hajdukerület és szomszédságainak kiegyenlitése tárgyában belügyminiszter ur ő nagyméltósága szombaton az érdekelt területek országgyülési képviselőivel értekezletet volt tartandó. — Ez értekezlet csakugyan meg is tartatott, azonban az ott létrejött megállapodásokról lapunk bezártáig részletesebb tudósitásunk még nem érkezett, csupán annyi jutott tudomásunkra, hogy a Debreczen mint székhely körül alakitandó Hajdumegye eszméje, melybe a hajdu városok, Szabolcsmegye kiszögellő részei, s pár község Biharmegyéből fognak bekebelezteini, — elfogadtatott, s hogy ez értelemben a husvét utáni ülésszak alatt törvényjavaslat fog terjesztetni az országgyülés elibe.

Hajdumegye eszméje tehát nem hogy aluszik, sőt inkább él, s közelg a létesülés stádiumához, mit azt hisszük, városunk és vidéke minden érdekelt lakosa, mint a lehető legörvendetesebb hirt vesz ezennel tudomásul.

— **A törvényhatósági területek** uj szabályozásának életbelépte után, — mint halljuk — a főispánok állása is lényeges változáson fog keresztülmenni. A belügyminiszter tervezi egy oly törvényjavaslat előterjesztését is, a mely rendezve a felsőházat, a főispánokat azon helyzetbe hozandja, hogy tevékenységöket egészen megyéjök közigazgatási ügyeinek szentelhessék. Az uj közigazgatási reform életbeléptével értesülésünk szerint a főispáni személyzet is jelentékeny és nagyobb mérvü változásokon fog keresztülesni. Ugy halljuk, hogy nem is fog minden megye számára külön főispán kinevezetni, s p. az erdélyi hazarész ujonnan kikerekitendő megyéi közül csak három négy, a legnagyobbak közül fog külön főispánt kapni, a többi megyék pedig kettesével lesznek egy főispán alá helyezendők.

— **A vasutak** forgalmi eszközeinek megszerzéséről szóló törvény végrehajtására vonatkozó jegyzőkönyvet, az érdekelt vasutak már aláirták, s ez ügy legközelebb végleg el lesz intézve. A kormány az előlegezett összegeket visszakapja, s a vasutak függő adósságai törlesztetnek.

— **A püspökök és az egyházi vagyon.** A napokban azon hir merült fel, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter „a püspököknek egyházmegyéjük iránti jogai, s kötelességeiről“ törvényjavaslatot terjesztett a bibornok-herczeg primás elébe. A javaslat a püspököket megfosztja azon jogtól, hogy megyéjük javait kölcsönök felvétele által megterhelhessék, továbbá arra kötelezi őket, hogy minden év végén számadást tegyenek, melyet az e czélra kiküldött királyi biztos felülvizsgál.

Mint a „Hon“ értesül, ilyen tvjavaslat a vallás s közoktatásügyi miniszteriumban nem készült, s nem is készülhetett, miután azon intézkedések, melyeknek czélja olynemü visszaéléseket megakadályozni, minők legközelebb az üresedésbe jött veszprémi püspökség átvétele alkalmával a törzsvagyon jelentékeny részének elidegenitése, az erdők elpusztitása stb. által napfényre derültek, s átalában a kath. egyházmagyok összes személyi és vagyoni ügyeire vonatkozók, ő Felsége legfőbb kegyuri jogánál fogva mindenkor rendeleti uton szoktak kibocsáttatni.

— **Rövid hirek. A Deák Ferencz** szobrára vonatkozó felhivás már kész, s közé fog tétetni a mint az árvizkárosultak javára folyó gyüjtések befejezetteknek lesznek tekinthetők. — **A láneczhid pénztáránál** — mint a „K. N.“ irja — 3000 frtnyi sikkasztás történt. — **Gr. Lónyay Menyhért**, csuzos betegségéből, melyet egy szeles, viharos napon a láneczhidon kapott, már annyira felépült, hogy nehány nap mulva szobáját is elhagyhatja. — **Miletics** Szvetozár mentelmi ügyében a bizottság két egyenlő pártra oszlott, s csak az elnök szavazata döntötte el az ügyet ugy, hogy Miletics mentelmi joga fel nem függesztetett.

A TÁRGYALÁSI TEREMBŐL.

Tornay József rablógyilkossági bünpere.

Balogh Imre elnök.
Mocsy József } birák.
Ujhelyi András }
Dienes Barna jegyző.
Közvádló: Károly Károly kir. alügyész
Védő Nagy Ferencz ügyvéd.

(A királyi ügyész vádbeszédének vége.)

De valjon elérhető-e ez a börtönnel, kivált pedig az ez időszerinti börtönnel? korántsem, a börtön még a halálbüntetést eltörlők által czélzott javitást egy magát sem tudja kivinni, hiszen nagyon sajnos, de köztudomásu dolog, hogy a bünbe visszaesők jelentékeny csoportu contingensét a börtönökből kiszabadult fegyenczek szolgáltatják. Ón nagyon ritka dolog, hogy akadjon egy Sütő Imre, ki habár az ország által kitüzött nagy jutalomért is arra vállalkozzék, hogy annak hasznos szolgálatot tegyen, s elfogjon egy Dobost, — de igen is válnak ki még az országos fegyházakból is Katonák, Dobosok és Onyalka Blágák, — kik ha tolvajságért voltak ott bezárva, évek mulva kiszabadulván, rablást, rablógyilkosságot mernek, s valóban 100 közül alig akad egy, a ki nem a polgári társaságnak, hanem csak magának s a maga hasznára is megjavulna Aztán mit bizonyit a tisztelendő barát azzal, hogy az általa kikisértek egynek kivételével mind voltak már jelen akasztáson? semmi egyebet, mint azt, hogy azon gonosztevők már akkor, midőn a halálbüntetés szemtanui voltak, lefelé jöttek a hegyről a bünök ösvényén, buktak rohantak le a mélységbe feltarthatatlanul, őket valóban a halálbüntetéstől félelem már vissza nem rettentheté, de igen is elrettenti azokat, kik a bünök emelkedő meredélyén még fölfelé haladnak, kik még talán javithatók is. Különben a mai korban a halálbüntetés nem is tétetik nyilvános látvány tárgyává, hogy azáltal rémitsen, hanem zártfalak közt hajtatik végre, mely csak is a képzelődésre hat, mert a többnyire alacsonyabb miveltségü nökből s gyermekekből állott tömegre, kik a látványosságra megjelentek, ugy sem szolgálhatott még elrettentő példaképen sem: hiszen láttuk, hallottuk Dobost, hogy nem fél a haláltól, sőt ugymondá: „jobb lenne előbb mint később.“ Nem is főczélja ez a halálbüntetésnek, de annak mellőzhetlen szükségességét még azon pár külállam t. i. Toscána, Oldenburg, Nassau, s némely északamerikai állam is belátta, mely egyidőre eltörölte, de kénytelen vala ujra csakhamar visszaállitani, mert a gonosztettek feltünő rohamossággal szaporodtak. Előbb uraim ott a tulsó oldalon az ellen táborban oly börtönt kell épiteni, mely szabadon engedje egy kényelmes tág körben mozogni a fegyencz urakat, hogy egészségesek legyenek, izletes ételekkel jól kell őket tartani, s ruházni, hogy dolgozhassanak, ápolni lelki s testileg gyógyitani, oktatni nevelni, hogy javulhassanak, szóval oly fegyházat teremteni, a melyből jó dolguk levén, még ki se kivánkozzanak, tehát mintegy jutalmaztassanak, de elszökni ne tudjanak ám! mert akkor a büntetés minden czélja elejtetik, elejtetik a bünhödés, a javitás, s mitöbb a személy s vagyon-biztonság a legveszélyesebb prédára adatik, mert hiszen ki áll jót róla, hogy a szinlés s ámitásba beletanult fegyencz megjavulva kerül ki bármelyik is, s kiszabadulta után a lanyha rendőri felügyeletet is kijátszva, nem első teendője lesz-e az, hogy fölkeresi vér-rozsda foltos gyilkát, s hamvában tüzzel lappangó kanóczát, hogy pihent s megujult erővel raboljon, gyujtogasson és gyilkoljon. Akarjuk-e ennek kitenni magunkat s polgártársainkat? — Ha az államok szökés-mentes börtönt emelni nem képesek, akkor kötelességök, hogy a bünöst a társadalommal szemben teljesen ártalmatlanná tegyék s ha másként nem lehet, ha másként nem tudják, tegyék azt halál által. De kérdem én lehet-é annak javulásához bizni, ki embertársa életét, mint Tornay egy pipadohánynál kevesebbre becsülte, kevesebbre egy füst omolynál, melyet a levegőben szétfuval; lehet-é ama kunasszony javulásához bizni, ki általa megölt férje megfőzött husával lakmározott, vagy azon párisi Tropman nevü szörnyetegét, ki egyszerre 9 embert gyilkolt meg, vagy a brémerhaveni gyilkos Thomásét, ki abban kiderült neve szerint Keit Laudorét, ki dynamit robbantó pokolgépével százak életét akarta kioltani, csakhogy pár ezer nyomorult dollárhoz jusson, Ezek a gonosztevők mindig többről többre viszik, s valóban talán feltalálják még egyszer a „Nemo kapitány“ viz alatti járművét, hogy akár egy egész sorhajót tömérdek népével együtt raboljanak s gyilkoljanak meg a tenger mély fenekén, hová a prédára ejtett zsákmányt lehuzzák; vagy megtörténhetik, hogy feltalálják „a jövő század léghajóját, s egész telepet falut semmisitenek meg, lecsapván arra a felhők megől, hova őket, sem a családi élet kötelékeivel lenyügözött gyáva pandurok, sem a minden rejtélyt átható s kikutató titkos rendőrkémek, de még a villanyos távsodronyok sem üldözhetik. Az államoknak a sociális téren ezeket tul kell szárayalniok óvintézkedéseikkel, s ha már megelőzni elhárítani képtelenek voltak, ha az iskolai s templomi catedrák, a családi és külső nevelés, a vétkes gyermekek számára épitett javitó házak, vasárnapi tantermek, felnőttek oktatása, lelencz, s más menházak, a munkakérdés rendezése, proletáriusság korlátozása, koldulás megszüntetése, hazárdjáték helyiségek, csapszékek bezárása, a részegség, isteni káromlás s még állatkinzás ellen is, a társadalom minden rétegében és szükségletére alkotott több jótékony egyletek, — a dologra s javitásra fölszerelt fogházak, az ezer szemü rendőrség és a többi nem tudták a kivánt eredményt elérni, kell hogy képesek legyenek arra, hogy legalább ugyanazon emberszörny ne lehessen többé s máskor is vérszopó halálos fekély a társadalom testén, s ha meghághatlan biztos börtönök nincs, melybe elzárják, semisitsék meg, mert elvégre is, ha a bajt másként elháritani nem lehet „inmedicabile vulnus ense recidendum est“ A büntető törvénykönyvet mint azt a halálbüntetés ellenségei szerintem egyoldalu felfogással s igen tévesen elhitetni akarnák, nem azért irták, hogy az egyes emberrel bibelődjék, vesződjék, s tanulmányozza azt, hogy valyon melyik büntetés nyeri meg jobban a bünös tetszését, melyik lesz reá nézve jobb, vagy érzékenyebben sujtó, — hanem azért irták, hogy a személy s vagyonbiztonság öre, paizsa, fegyvere s orvosa legyen, s a mint maga a czime is mutatja, hogy büntessen; az oly emberekre, kik még javulhatók, ugy sem szokott halálbüntetés méretni, de a kikre ez méretik, azok már ugy is javithatlanok s bementek már a Dante pokoltornácza kapuján, melynek homlokzatára felirva van: „lasciate ogni speranza“ hagyjatok fel minden reménynyel, hogy ti kik ide beléptetek, innen visszatérhessetek, s ti megrögzött bünösök, hogy valaha megjavulhassatok; elvesztek ezek már magukra, el az államra nézve is menthetlenül s a tekintetből, hogy ők akár magok — akár embertársaiknak még jót tegyenek, — ha kikerülnének is, mert dolgozni nem tanultak, s nem akarnak, folytatnák régibb megszokott ördögi mesterségöket, s ezt folytatván mindig mélyebbre merülnének, még nagyobb büntényeket merényelnének, mert ha Dobos és Onyalka bezáratott mint tolvaj, s kijött mint rablógyilkos, ha Tornay mint rablógyilkos csukatnék el, valószinüleg mint Thomas jönne elő a börtönből; — hogy ettől a családok megóvassanak, nemcsak joga, de elengedhetlen kötelme is az államnak törekedni, és a halálbüntetést ostromlók csudálatos logicával még azt is elevenitik, hogy nagyobb büntetés a börtön, mert sok ember inkább választja a halált; tehát ők mint a vádlott arra rendelt védői, hogy minél enyhébb büntetést kapjon, kérik arra szerintök a halálnál is sulyosb büntetést, a börtönt kiszabatni. Nem akarok ezen a téren hosszasan vitázni, de olvastam azt, hogy a halálraitéltnek a siralomházi utolsó éjjelen szénfekete hajzata hófehérré lett; olvastam, hogy az annyi vérkiontásán megittasodott Dantonnak is magamagát kellett biztatni s bátoritnia, midőn a gilotin alá lépdelt, midőn vérpadra vitetett, hogy „Curage Danton;“ olvastam, hogy voltak ugyan többen, kik bátran álltak ki a lópor és golyó, a bárd, pallos, kötél vagy nyaktiló általi halált, hanem nézetem szerint ők semmi egyebek nem voltak, mint csak jó színészek, de a szivek és vesék titkaiba belátni nem tudó ember is elképzelheti azon iszonytató borzadályt keltő félelmet, s rémületet, melynek őket okvetlenül át meg át kellett hatnia; tudom továbbá, hogy az öngyilkossági szándékból vizbe ugró, a legkissebb mellette uszó szalmaszálhoz is kapkod, s ha kimentetik, másodszor nem igen kisérli meg, — mert hiszen lehet képzelni, hogy mindenki előtt megdöbbentő félelmet azon utolsó percz elérkezése, midőn az ember a vámuton áll, hogy amaz ismeretlen tartományba lépjen át: tudom végre, hogy a legfelsőbb kegyelem nem a börtönt változtatja halálra, de megforditva ezt enyhiti 20 évi, sőt életfogytiglani rabsággal is; s megvagyok győződve, hogy mint már fentebb is hangsulyoztam, nem főczélja az a büntetésnek, hogy egy magán ember, különben bizonytalan kétes kimenetelü jövőjével és egyéniségével foglalkozzék, hanem az, hogy a társadalom javát czélozza, ezt mindenáron elérni s biztositani igyekezzék, hiszen meg volt irva már több mint kétezredév előtt, hogy „salus reipublicae suprema lex esto.“ A lélektanilag leghatályosabb halálbüntetés eltöréséről álmodozni, épen ugy mint az örökbékéről is csalfa káprázat, hiu ábránd; mig a bün elkövetését előzetesen megakadályozni, s annak ugyanazon személyek által ismételt reményletét meggátolni nem lehet, a mi lehetlen, a halálbüntetést sem lehet és szabad megszüntetni; ha még rögtönitélő biróságra is van szükség, mennyivel inkább a rendes eljárás szerinti halálbüntetésre, s valjon miért nyomja el a statárium a rablást, gyujtogatást és gyilkosságot? azért először mert visszarettentő példaadásul a legnagyobb gyorsasággal büntet, s másodszor azért mert halállal büntet. A háboru kivált mint védelmi harcznak is meg van a maga jogosultsága, pedig általa hány ártatlan jó ember hal meg, vagy lesz holtig nyomorék, élőhalott, hánvat tesz özvegygyé, hány öreg tehetetlen szülőt gyámoltalanná, s mennyi gyermeket árvává? s mégis folyvást tökéletesitjük a harcz áldz fegyvereit, Uchatius-ágyukat öntünk, s oda törekszünk, hogy egy percz alatt minél több lövéssel, minél több embert, s minél messzebbről terithessünk le. A halálbüntetés is, mig csak ember él s lakhatik e marok göröngyön, örökre fenmarad, fen kell, hogy maradjon, csakhogy minél ritkább, kevesebb esetre fog az szorittatni s leszállittatni, mert az állam kitünőjogánál fogva Pauler szavai szerint, még ártatlan polgár élete fölött is rendelkezik, hogyan lehetne tehát ezt a bünösökkel szemben alaposan tagadni.

Hiszi-e valaki, hogy Tornay, ki folyvást makacs megátalkodott tagadásban volt, s büne őszinte töredelmes bevallását mind addig halasztotta, mig csak az öt vaskapocsként összeszorító terhelő adatok nyomása alatt be nem látta, hogy már hiába tagad, ki büne kisebbitésére még most is tarthatlan hazugságokat hord fel, ki saját beismerése szerint egy pipadohányért gyilkolni kész volt, holott hacsak szikrája is van beune a jónak, módjában lett volna szegény kenyeres-pajtásától alvása alatt, minden vagyonát egy cseppvér kiontása — s a szivszaggatólag mélyen kesergő apát egyetlen kedves gyermek gyámolától megfosztása nélkül is ellopni, ki még csak az ezután élni akaró utitársát, vándorlegény barátját élte hajnalán gyilkolta meg, kivel jó s rosz balsorsában osztozni, s kit még mások ellenében is tőle kitelhetőleg megvédni volt hivatva, ki nem fokról-fokra ment, sülyedt annyira, hanem azonnal a legfelsőbb s legiszonyubb fokon, egy ily óriás bünténven kezdte; — hiszi-e mondom valaki, hogy ez a Tornay valaha megjavuljon, hogy a leghosszabb tartamu börtönből is megtisztulva, megtérve jöhessen ki? én nem hiszem, de hiszem azt, hogy a személy, s vagyon-biztonság, a teljes elégtételt kiáltó közvélemény az igazságszolgáltatás kérlelhetetlen szigora, a megingatott jogérzet, az emberi élet szentsége, az arczul csapott, az annyira megbántott, megrenditett társadalom jogosan kivánja s ellenmondhatlanul megköveteli, hogy ez iszonyu vért fagyladó büntény megtoroltassék, hogy a bünös érdeme szerint lakoljon, hogy rajta is beteljesedjék a csalhatlan közmondat: „raro antecedentem scelestum deseruit poena claudo“, hogy a büntetés elrettentő példaadásul szolgáljon, s hogy egy ily nagy bünös ártalmatlanná tétessék.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

ELTÜNT.

Elbeszélés.

Irta: **STRECKFUSS ADOLF.**

MÁSODIK RÉSZ.

(48-ik folytatás.)

Becsérzetének maradványát az ütések, durva bánásmód, a felügyelők szitkai — mint ez a hajdani fegyházakba elmaradhatatlan volt — elölték volna. Az emberi társaság salakjával együtt élve, kivel mintegy kitaszitottal bánnak, vagy elsülyedt volna, s a börtönt csak azért hagyandotta el, hogy ujabb bünt kövessen el, vagy kétségbeesésében tönkrejutott volna. A gyakori öngyilkosság, melynek szomoru helye ezelőtt a fegyintézet volt, s melyet bizonyára nem a legmélyebben sülyedt gonosztevők követtek el, — rettentő példákat hoz fel.

Blumenreich megjavulása csak azt bizonyitja, hogy a szelidség, mely most a fegyházi rendszabályban van, csak áldás az emberi társadalomra. — Nincs meggyőződve erről segéd biró ur épen Blumenreich által.

„Nem, igazgató ur, viszonzá a segédbiró komolyan. Távol legyen tőlem, hogy helyeseljem azon durva bánásmódot, mely ezelőtt a fegyintézetekben uralkodott, de azt hiszem, hogy igen nagy különbség van azon durvaság és a mostani tulszelidség között, mely a büntetést a bünösre nézve annyira megkönyiti, hogy különösen a legalsóbb néposztályból származó bünösre nézve megszünik büntetés lenni, de sőt jótéteményé válik. — A fogságnak büntetésnek kell lenni, hogy hasson. Nem tagadom, hogy a tulszelidség egyes esetekben kedvezőleg hat, de egy példa nem győz meg.

„Egy példa?! — Én sokat tudnék felhozni — mondá hévvel az igazgató. — Ön másként beszélne, ha alkalma volna a foglyokkal naponkint érintkezni, kik közül sokan inkább szerencsétlenek mint bünösök. — Biztositathatom önt, hogy elvem az évek sora alatt mióta fegyintézeti igazgató vagyok még jobban megszilárdult. Sok ujitást hoztam be, eleinte e miatt kinevettek. Felsőbb helyen mivel javamat akarták, figyelmeztetni szándékoztak, de azt hitték, hogy emberies bánásmódom tévességét nem sokára belátom, mert ezek mellett rendes fegyelmet gyakorolni nem lehet. Midőn megparancsoltam, hogy a foglyokat a felügyelők „Ön“-nek nevezzék, nevetségesnek tünt fel; most már belátják hogy hasznos, mert közönséges meggyalázó szavakat sokkal nehezebb az „Ön“, mint a te szónál használni, sőt az „Ön“ czimmel megszólitott fogoly sokkal hajlandóbb udvariasnak lenni, s magát a szükséges fegyelemnek alávetni. Midőn azon inditványt tettem, hogy a csekély kihágásokért nehány hóra elitéltek ne fogattassanak el rögtön, s családjuktól elszakittatva ne hurczoltassanak rögtön fogságra, hanem adjanak nekik időt, hogy ügyeiket egy bizonyos idő alatt rendezhessék, és önként jelentkezhessenek büntetésük megkezdésére, ily eljárást ostobaságnak tartottak, mert az elitélt egyik sem fog önként jelentkezni, — de mindazáltal engedtek, s a következmény bizonyitja, hogy helyes volt az emberi bánásmód, mivel az önként jelentkezők száma mindennap szaporodik.

Én a szigoru fegyelmi büntetéseket megszüntettem, azt hitték, hogy a fegyelem meglazulása, a foglyok lázadása lesz az eredmény, én bebizonyitottam, hogy igazságom volt. Bár ritkán szabok büntetést, s ez is a kisebb könnyitések elvonása vagy legfelebb egy napi börtönből áll, mégis alig van egyetlen intézet is, hol a foglyok közt oly rend és szives engedelmesség volna, mint itt. Roszakaratu ellenszegülés oly ritka, hogy nem érdemes a megemlitésre. Szigoruság s mindég megujuló szigoru büntetések által, az emberek megkeményednek, s a szigor nem idéz elő nagyobb félelmet, mint most egy rendreutasitás, vagy könnyebb fegyelmi büntetés, a minőt én alkalmazok. Orákig beszélhetnék erről segédbiró ur, mert ha e tárgyra térek, mely egész lelkemet elfoglalja, kimeríthetlen vagyok, de ma nem akarom türelmét tovább is igénybe venni. Remélem, hogy többször is meglátogat, s eljön velem az intézetbe. Megvagyok győződve, hogy lassankint megnyerem önt, mint az emberies bánásmód védőjét a fegyintézetek kezelésénél.

„Azon kétkedem igazgató ur“ viszonzá a segédbiró ur, hanem igyekezetemen, hogy megtérjek, nem fog mulni. Fel is tettem magamban, hogy a fegyintézetek berendezését beható tanulmányom tárgyává teendem, s minden részletet megfigyelek. Ha támogatására számolhatok, nagyon hálás leszek ön iránt.“

„Ha valamit látni, vagy tudni akar, a mennyire lehet, szolgálatára állok.

„Szabad lesz márma kérni szavának beváltását?

„Ma és a mikor akarja.

„Szeretném megtudni, módon vezettetnek a felvételi és más könyvek, s milyen az összefüggés a nagy gyár és kereskedelmi teleppel, mely ez intézetben van, a valódi fegyintézeti kezeléssel. Nagyon érdekelne egy pillantást vethetni a könyvekbe és rovatokba. De kérelmem talán szerénytelen, nemde igazgató ur?

Legkevésbé sem. Ha önnek tetszik, ennek teljesitésével megkezdhetjük. Dolgozó szobámban a könyvekből, miket irnokom felügyeletem alatt vezet, az egész könyvvitelhez megtalálja a kulcsot. E feladatot rövid idővel ez előtt Blumenreich teljesitette, legnagyobb megelégedésemre, most egy másik legalább oly ügyes és derék irnokom van. Ha tetszik, rögtön hozzáfoghatunk, ha visszatérünk Gretchen ad talán egy pohár bort és darab kenyeret, mert ma el nem eresztem, ma vendégemnek kell lennie. (Folyt. köv.)

Ezen indokok vezérelnek engem arra, miként a t. kir. törvényszéktől kérjem, hogy Tornay Józsefet, az általa merényelt rablógyilkosságban bünösnek nyilvánitani, s ezen bünténveért a kincstár javára az eddigi bünvádi eljárási ugy a rabtartási s végrehajtási költségben is marasztalás mellett kötél általi halálra itélni méltóztassék.

Nagy Ferencz védő-ügyvéd a következőkben tartotta meg védbeszédét:

Tekintetes királyi bünfenyitő törvényszék!

Mindenek előtt előre kell bocsátanom, hogy kijárás következtében rekedt s köhögős lévén, beszédemnek erősebb hangoni előadására képtelen vagyok.

Az alanyi s tárgyi tényállam vádolt beismerésével fellévén állitva, — a beismerés pedig a legerősebb bizonyiték — nekem nem jutott más szerep, mint keresni, s ha találtam előadni azon körülményeket, — melyek a büntetés kiszabása alkalmával a tekintetes királyi bünfenyitő törvényszék előtt, mint enyhitő körülmények tünjenek fel.

Vádlott — mint az iratokból kitünik — szüleit korán, már 2, 3 éves korában elveszitvén, neveltetéséről senki sem gondoskodott, felnőtt a nélkül, hogy az irás és olvasás elméivel csak ösmeretséget kötött volna is; ily állapotban ment 16 éves korában a kovács mesterségre, mely minőségében, mint a községi bizonyitványok s vádlott vándorkönyve igazolják — magát becsületesen, kifogás alá nem eshetőleg viselte, soha büntetve nem, sőt vizsgálat alatt sem volt.

Ezen előéletét tekintve szerencsétlen vádlottnak, lehetetlen azon gondolatra nem jönni, hogy még sem tehető az fel róla, miszerint ő a büntényt előre hozzá készülten, korábban kigondolva, s megérlelve követte volna el, — hiszen ha az elhunytat meggyilkolni akarta volna, lett volna alkalma Miskolczról illetve Emődről kiindulás után erdőségekben — hol keresztül utazgattak — a gyilkosságot elkövetni, utitársa életét kioltani, nagyobb inger lehetett volna reá nézve a kiinduláskor elhaltnál levő nagyobb összeg elvétele; vogy nem készült a vérengzéshez vádlott, mutatja azon körülmény is, hogy a bűntény a legjártabb — Debreczen és Böszörmény közt levő országuton, mint kir. ügyész ur is megjegyzé, egy csárdához nagyon közel követtetett el, s pláne az országuttól 5 lépésre.

Tudjuk, mi volt alapja a gyilkolásnak. Egy pipa dohány megtagadása. Ha a kivégzett a dohányt vádlottól meg nem tagadja, ki pedig ahoz — mert ő kéregette — erősebb jogot formált, mint a meghalt: ugy az élettől utitársa vádlottnak meg nem fosztatik. E jogos kérés nem teljesitése idézte elő elsőbben a szóbeli, utóbb a tettleges összeütközést, s végre a halált.

Királyi ügyész ur akarattal-e, vagy véletlenül mellőzi, s elhalgatja azon felette enyhitő kürölményt, hogy vádlott társával Böszörménytből kiindulása alkalmával 9 krért spiritust vásárolt, hogy ezen nagy adag szeszt, a bűntény elkövetése előtt elfogyasztották, tehát józanok nem lehettek, de ez igen természetes is, mert hiszen a napokban olvastam valamelyik lapból, hogy egy községben egy liter spiritust adnak 10 krért, józan állapotban tehát az utasok semmi szin alatt nem lehettek 9 kr. áru spiritus elfogyasztása után.

Enyhitő körülményül kivánom felhozni vádlott mellett még, hogy miután ő elfogatott, önként, minden erőszak nélkül, nyiltan vallotta be a bünt, mi által azt bizonyitotta be, annak adta jelét, hogy ő magát a büntető igazság keze alól kivonni nem akarja, hogy ő megbánva büneit, javulni akar, hiszen ha e szerencsétlen bünös mindent megtagad — mert ellene önbevallásán kivül semmiféle bizonyiték nincs, — mert őt bizonyitékok hiányában okvetlen fel kellett volna menteni a kereset, illetve a vád alól.

Azon megdönthetetlen elveket — miket kir. ügyész ur épen a halálbüntetés ellen felhozott, ismételni nem akarom, hanem azokat a mai kor követelményeiként tüntetve fel: kérem a tek. kir. bünfenyitő törvényszéket, hogy tekintve az előadott enyhitő körülményeket, tekintve vádlott ifjukorát, neki a megjavulásra alkalmat nyujtani méltóztassék azáltal, hogy mellőzésével a királyi ügyész ur inditványának őt börtönbüntetés reá mérése, kimondása által büntetni méltóztassék. (Ezután a már közlött itélet mondatott ki.)

NAPI HIREK.

— **Az árvizkárosultak részére** tekint. Kola János ügyvéd ur 181 frt azaz egyszáznyolczvanegy frtot gyüjtött s adott át Debreczen hatóságának. Ezen összeghez járultak: Holländer Gyula 5 frt, Kövi Lajos 1 frt, Führer Ernő 2 frt, Dr. Spitzer 2 frt, Katz József 5 frt, Katz Mihály 2 frt, Katz Heinrich 5 frt, Klein Ignácz 2 frt, Klein Gyula 2 frt, Fried Henriette 3 frt, Breier Antal 1 frt, Kohn Mór 2 frt, Steinfeld Ignácz 10 frt, Jobst Ede 1 frt, Schwarz Benő 3 frt, Kola János 5 frt, Tóth Gyula 2 frt, Rott Lipót és testvére 5 frt, Rott Elkán 5 frt, Schell Ferencz 3 frt, Kaffka Károly 5 frt, Berger Henrich 10 frt, N. N. 8 frt, Szepessy Gusztáv 5 frt, Gőzmalmi társaság 5 frt, Ormódi Lajosné 2 frt, Ormódi Lajos 2 frt, Butykai Menyhért 1 frt, Koncz Elek 1 frt, Dr. Kemény Mór 3 frt, N. N. 1 frt, Csanádi Ödön 2 frt, Dr. Scheer Benő 5 frt, Fürst Dávid 5 frt, Pollacsek Lipót 1 frt, Scheer Jakab 5 frt, Scheer Benőné 5 frt, Kökényessy Imréné 10 frt, Kökényessy Imre 20 frt, Hausner Irma 1 frt, Bekény Ottokár 5 frt, Kubicsek Alajos 2 frt, Reichman Arnold 2 frt, Tőkés Gyula 2 frt, Zombori László 2 frt, Imre Tamás 50 kr., Mester Sándor 50 kr., Biró József 2 frt, Szentpéteri János 2 frt, együtt 181 frt.

— **A vizkárosultak** részére ujabban az „Alföldi takarékpénztár" 50 frtot adott át a kapitányi hivatalnak.

— **Az árvizkárosultak részére** Gelenczey Pál reáliskolai igazgató ur, a polgármesteri hivatalnál 10 frtot tett le, miért fogadja az árvizkárosultak köszönetét.

— **Hymen**. Szabó Gusztáv m. kir. postatiszt, és Varga Mariska k. a. ma d. után esküdtek örök hüséget egymásnak. Az esketési szent szertartás a nagytemplomban ment végbe, s azt nt. Némethy Lajos lelkész ur végezte. Áldás és boldogság kisérje őket az élet utain.

— **A nőegylet által rendezett közvacsora** számadásából, mely lapunk f. é. 45-dik számában volt közzé téve, leirási tévedésből két felülfizetés kimaradt. Ugyanis felülfizettek azon alkalomból Hadházi Fényes Zsuzsánna urnő 5 frt, Sesztina Lajosné urnő 5 frtot, mit is ezennel utólagosan helyre pótolunk.

— **Gróf Bethlen Mikó Róza** ő méltósága mint a nőegylet elnöke a tiszavidéki árviz károsultak részére jótékony szinelőadást rendezend. A részletek még nincsenek megállapitva.

— **A nötlen urak** által 1876. évi april hó 4-én a „Fehérló" termében rendezendő tánczestélyre, a meghivók már szétküldettek, s azok, kik tévedés vagy elnézés miatt nem kaptak, s arra igényt tartanak, legyenek szivesek szerkesztőségünkhöz fordulni, hol azt átvehetik. A rendezőség mint halljuk, mindent elkövet, hogy a meghivottak, egy kedélyes, s minden tekintetben kielégitő tánczvigalom élvezeteiben részesüljenek.

— **Halálozás.** Szinházunk egyik szorgalmas segéd-szinészének, Török Tivadarnak neje szül. Baranyi Gizella tegnap este ¾ 6 órakor hosszabb szenvedés után jobb létre szenderült. Temetése holnap délután fog megtörténni. Béke lengjen hamvai felett!

— **Megyaszay Ilka**, **Csáthy Gézáné asszony**, mint értesülünk pár nap mulva Debreczenbe érkezik, s valószinü, hogy egy-két operettében fel fog lépni. E kedves müvésznőt, ki városunk szülötte, már 9 év óta nem hallottuk, s csak örvendeni fogunk, ha őt viszontláthatjuk.

— **A debreczeni terménycsarnok-társaság** tegnap tartotta évi rendes közgyülését, melyről holnapi számunkban fogunk részletesebben szólani.

— **A zenede terméből.** A tegnapi házi hangversenyen oly nagy számu közönség jelent meg, hogy zsufolásig megteltek a termek. — A programm igen változatos volt és nagy müélvezetben részesité a jelenvoltakat. 5 órakor Mészáros Kálmán ur ült a zongorához és gyakorlottsággal előadta „Ördög Róbert"-et; utánna Tóth Emil ur és Riedl Erzsike k. a. négykézre játszott egy zongora darabot, nagy jártasságot tanusitva. Majd Köck Nepomuk János ur vette elő gordonkáját és Budaházy Zoltán ur zongora kisérete mellett művésziesen kivitt magyar egyveleget adott elő; — ezután Pérchy Ilona k. a. énekelt kedves hangjával szeretetre méltóan. Budaházy k. a. a „Hugenották"-ból adott elő igen ügyesen, utánna Szalay Anna k. a. „Fauszt"-ból énekelt, nagy reményekre jogositó hangja a hatást itt sem téveszté el. Szmekál k. a. ismét elővevé büvös hangszerét a cytherát, és megreszketteté annak bájos hangjaival a sziv hurjait. Következett egy tercette Szabó Verona, Konti és Filótás kisasszonyok közremüködésével, ezen kis lányok valóban meglepő ügyességet tanusitának énekökkel. Steinacker ur zongorakisérete mellett Márton ur gyönyörködteté a közönséget hegedü-játékával. Pérchy Ilona és Szabó Vilma kisasszonyok duettjének szépsége elragadá a jelenlevőket. — Végre Szalay Anna k. a. énekelt el nehány igen kedves népdalt.

— **Értesités.** Azon pár nap óta elterjedt hir ellenében, hogy a zenede házi hangversenyei beszüntettetnének, kinyilatkoztatjuk, hogy mig a müködők és pártolók részvéte tart, s a melegebb napok a beszüntetést nem követelik, ezen ártatlan szórakozás, vasárnap délutánonként 5 órától ½ 7-ig, mindaddig mig ellenkező értesités nem közöltetik, meg fog tartatni. — Debreczen, márcz. 27. 1876. A zende igazgatósága.

— **Hirtelen halál.** Buday József nevü, 54 év körüli vidéki szinigazgató tegnap délben N.-Kikindáról ide megérkezvén, a váradutczai 3496. számuháznál lakó régi ismerőséhez szállott: hol az ebédtől történt felkelés után lerogyott és rögtön meghalt; — holtteste a rendőrség által a kórházba szállittatott.

— **Emlékünnepély.** Hadház város közönsége, egy temetőjében nyugvó nagy férfiu emléke iránti kegyeletének adott szép kifejezést, midőn legközelebb elhatározá, hogy dr. Földi János halálának háromnegyedévszázados fordulati napján, a jövő apr. hó 6-án, a megboldogult sirjánál a debreczeni főiskolai énekkar közremüködése mellett, emlékünnepélyt rendezend. Az emlékünnepélyt egy, az ottani vendéglő nagytermében tartandó tánczvigalom fogja követni, melynek tiszta jövedelme egy Hadházon felállitandó „Földi-Emlékszobor" javára fog forditattni. — Felhivjuk ez ünnepélyre ugy Debreczen város mint a vidék közönsége figyelmét, mert hiszen egy oly országosan ismert nevü férfiu, mint Földi, — ki a maga korában hazánk legelső természettudósa s legjelesebb nyelvészei egyike volt, ki a „debreczeni költői kört" alapitá, kit Csokonai is mesterének vall, megérdemli hogy ne feledkezzünk el róla, s megjelenésünkkel adjunk kifejezést mi is azon elismerésnek, melyet Földi a természettan és nyelvészet terén tett uttörői munkálata méltán megérdemel.

— **Beküldetett**. Több oldalról érkezett felszólitás következtében, a szinházlátogatók nagy többsége azon óhajának adunk kifejezést, hogy igen czélszerü lenne, ha a helybeli szinigazgató ur, a szinházi előadások kezdetét 7 óráról fél 8-ra tenné át. Több szinház látogató.

— **Az árviz vidéken Szegeden** — mint a „Sz. H." irja — még mindig nagy a veszély, de a viz eddig még csupán Csongrád mellett tört ki, s az ottani Szentes és Csány felé terjedő nem nagy területü rétséget elöntötte. Ez a terület azonban még legnagyobbrészt müveletlen, s igy nagy kár nincs. A vizállás jelenleg 23 l. 9", de emelkedéstől még mindig lehet tartani. A veszély tehát kétségtelenül nagy, mert a fris töltéseket, a viz roppant nyomása nagy próbára teszi; azonban ha az idő esőtlen és csendes marad, remélhető, hogy a katasztrófa nem áll be. Csak még pár napi kitartásra van szükség, mert bár Szolnoknál még mindig áradás mutatkozik, de Tokajnál már némi apadást jeleznek; és ami fő, a Tisza valamennyi mellékfolyója apadásban van, s igy pár nap alatt Szegeden is apadásnak kell bekövetkezni. — Nagy-Becskereken márcz. 22-én Hertelendy kormánybiztos erélyes intézkedései daczára az árviz hat falut elboritott, az egész láthatár tenger: az écsai töltésen részben, az eleméri n is a viz átcsapott s az egész határörvidék egy tengernek látszik. — Ujvidékről márt. 22-ről jelentik: A megyei gátak átszakadtak. Bezdántól egész Zomborig 4 mérföld hosszuságban egyedül a Ferenczcsatorna-gátak védik a vidéket a további pusztulástól. A városi gátakon a viz átcsapott. A város teljes erejével dolgozik, hogy a csatornagát mentve maradjon s ezáltal Ujvidék város az ártól legyen mentve. Bácsmegyében 400,000 hold föld viz alatt van. — Henczida már kezd szabadulni veszélyes vendégétől a vizártól, azonban a vizboritotta földek annyira beiszapolódtak, hogy használatuk nem rövid időn leend várható. — A Körös az élesdi hidat erősen megrongálta, s a hidfőt elszakitotta.

— **Postaügy.** Többizben előfordult már oly eset, hogy a közönség a levélgyüjtő-szekrénybe ugy helyezte a leveleket, — miszerint egyesek csucsa kilátszott, illetőleg künmaradt, minélfogva pajkos gyerkőczök részint játékból, részint roszakaratból azt ki akarván venni, vagy a rajta levő jevéljegytől megfosztani, a levél — (mivel a gyüjtőszekrény gépezete a kihuzhatást nem engedte) összeszakadozott vagy megcsonkitott állapotban találtatott, és jutott a postahivatalhoz. Szükségesnek véltem ismétlődés elkerülése végett a t. közönséget arra kérni, miszerint saját érdekökben is, a levélgyüjtő szekrényekbe szánt leveleket abba ugy helyezzék, hogy azoknak csucsa ki ne látszék. — A debreczeni postahivatal főnöke Mayer Antal.

— **Bucsu hangverseny**. Városunk derék szülötte ifj. Sz. Nagy Károly ur bucsu hangversenye, a fiatal müvész közbejött betegsége miatt, f. hó 24-éről elmaradván, az e hó 31-én tartatik meg a szinházban. Mielőtt a hangverseny programmját közölnők, mint örvendetes hirt előre is megsugjuk, hogy Sz. Nagy Károly ur ez alkalommal ismét két uj szerzeményét fogja bemutatni, az egyiknek czimje: „A csónakos" nagy ábránd zongorára, a másiké „Deák Ferencz emlék" férfi quartette phisharmónium kisérettel. Ajánljuk ez érdekesnek igérkező hangversenyt a t. közönség becses figyelmébe.

— **Beküldetett** szerkesztőségünkhöz a debreczeni nődalegylet alapszabályainak terve. Térhiány miatt csak jövő számunkban ismertetjük.

— **Holnap „Ernáni"** opera fog adatni, Elvirát Bély Róza éneklendi.

— **Talált tárgyak.** A f. hó 26-án tartott zenedei házi hangverseny alkalmával, egy kis pálcza, továbbá sinórral összekötött két kis kulcs, és egy női kalapra való fekete fátyol hagyattak hátra. — A kik ezekre igényt tartanak, átvehetik a zenedeigazgatóságnál.

— **Tokajból** egy tegnap d. u. 3 órakor érkezett távirat következőket jelenti: Szigetnél s Szathmárnál 8, Pataknál 2, Tokajnál 2 hüvelyk apadás. Gátainkat örködés mellett szakadástól nem félthetni.

Debreczeni szinház.

VII-dik Bérlet. 19-ik szám.

Kedden, márcz. hó 28-kán

adatik:

ERNANI.

Felelős szerkesztő: **Szabó Antal.**

HIRDETÉSEK.

ÖNKÉNYTES VÉGELADÁS.

A n. é. debreczeni és vidéki közönséget üzletem végkiárulására hivom meg;

különös figyelmet érdemelnek a következő czikkek, u. m.

Férfi ingek legnagyobb választékban.
Valódi rumburgi, creász és hollandi vásznak.
Fehér s szines asztal és abrosz kendők.
Valódi czérna kanaváczok.
Szines és fehér csinvatok (gradlik).
Fehér és sárga anginet.
Legdivatosabb ruhaszövetek.
Fekete és szines Caschmirok.
Fekete lüszterek igen nagy választékban.
Posztó és wattmoll szövetek.
Fehér piquet és sinóros barchetek.
Beszövött kendők és longschawlok.
¾, ⁹⁄₄ és ¹⁰⁄₄ fekete s szines selyem téli és nyári kendők.
Legujabb karton s battisztok.
Valódi pottendorfi pamut.
Paplan, matrácz és futószönyegek.
Ágy és asztal kendők.
Csipke és moll függönyök igen nagy választékban.
Battist, clair, moll, creplisse és tarlatánok.
Fekete és szines pamut és selyem-bársonyok.
Selyem, caschmir és bársony fejkötök és paschlikok.
Selyem, rips és moár szalagok.
Himzett csíkok és betétek: s számos e szakmába vágó itt elö nem sorolható czikkek,

melyek szabott s gyári áron alól is végkép kiárultatnak.

☞ **Ezen üzlet szabad kézböl eladó, venni akarók jelentkezhetnek az alólirott tulajdonosnál.**

A n. é. közönség becses látogatását kikérve, maradtam illö tisztelettel

SALZMANN B.

Üzlethelyiség: Piacz-utca 2145. sz. a.

Vidéki megrendelések legpontosabban eszközöltetnek.

Vidéki rendelmények s minták utánvét mellett a legpontosabban küldetnek.

Vidéki rendelmények s minták utánvét mellett a legpontosabban küldetnek.

27. sz. 1876. 9–10

Árverési hirdetés.

A Harstein Jakab csödtömegéhez tartozó butorok, ökrök, buza, árpa, tengeri, sertés, gulya, lovak és több gazdasági eszközök, ápril 3-dik napján T.-Füreden becsáron alól is el fognak árvereltetni.

Kellner Dávid,
tömeggondnok.

109 sz. 1876. 2–2

Birtok eladás.

A derecskei határban 105 hold tag-birtok beltelekkel együtt, előnyös feltételek mellett eladó. Értekezhetni lehet Derecskén 339. sz. a.

110 sz. 1876. 2–2.

GLASER F.

mechan.

mozgó világtárlata a czegléd-utczán álló, e czélra épitett s diszesen berendezett óriási kocsiban.

Látható itt mindennemü mech. készülék, az élet, természet és müvészet köréből, melyek gőz- vagy rugó-erő által hozatnak mozgásba s a müvészet ezekben oly fokot mutat, miszerint a mesterséges készitmény a természetestől nem különböztethető meg, láthatók itt számos emberi tagok, hajók, vasutvonatok, léghajók a legtermészetesebb s a csalódásig hű utánzatban. — Legujabb: nagyon érdekes látvány: III. Napoleon a kőmetszés orvosi műtéte alatt, szintén életnagyságban mozgó alakokkal.

A terem nyitva van reggeli 9 órától esti 8 óráig s ez idő alatt folyton müködésben látható minden egyes tárgy.

Belépti dij 20 kr. **Gyermekek 10 kr.**

Számos látogatásért esd **Glaser F.** mechnikus.

89. sz. 6—? 1876.

Bèrleti hirdetès.

A püspökladányi vallásalapitványi uradalomhoz s püspökladányi határban fekvö:

1) az V. számu 400 holdnyi;
2) a VIII. számu 648 holdnyi és
3) a XI. számu 884 holdnyi bértelepek és pedig az 1) alatti f, évi október 1-töl a 2) és 3) alatti pedig folyó évi november hó 1 sö napjától kezdve, további 3 esetleg 6 évre bérbe adok.

A bérleni szándékozók fölhivatnak, miszerint határozott zárt ajánlataikat 50 kros bélyeggel ellátva folyó év ápril hó 25-ik napjának reggeli 10 óráig az alulirt hivatalhoz benyujtani sziveskedjenek; a megajánlott összegek számmal és betükkel tisztán kiirandók, valamint, hogy a bérteti feltételeket ismerik s azokat magukra nézve kötelezöknek fogadják.

Bánatpénzül annyi forint csatolandó, a hány hold földet foglal magában az illetö bérbe venni szándékozó bértelep.

A legtöbbet igérö bánatpénzét, az ajánlott évi bérösszegnek feléig tartozik bérövadékul kiegésziteni, a többi bánatpénzek azonnal vissza fognak adatni.

Utóajánlatok vagy a feltételekket nem egyezök figyelembe nem vétetnek.

A többi részletes feltételek az alulirt czeglédi fötisztségnél és a püspökladányi urad. kasznárságnál betekinthetök.

A versenyzök közti választás, tekintve megbizhatóságukat, a nagyméltóságu vallás és közoktatási magy kir. miniszteriumnak fentartatik.

106. sz. 2—3 1876.

A czeglédi kir. főtisztség.

Kubinyi Kálmán

norinbergai és diszáru kereskedéséből

Debreczenben

Az összes áruk (gyári áron alól is)

végkép kiárultatnak.

(Ugyanott tartályok (Stelagen) és kirakatok (Auslagen) jutányosan eladók.)

Ezennel tiszteletteljesen tudomására hozom a nagy érdemü helybeli és vidéki közönségnek, hogy a ref. kistemplom körüli épitkezés, üzletem átalakitása, de főkép helyiség hiánya végett kénytelenitve vagyok áruim nagyobb részén tul adni. Hogy pedig azt oly rövid idön eszközölhessem, kijelentem! — söt saját érdekem is azt kivánja — hogy kivétel nélkül minden árut haszon nélkül, az idény czikkeket pedig 10-töl 50 % százalék árleengedéssel elárusitandom!

Teljes tisztelettel

Kubinyi Kálmán.

92. sz. 1876. 4–6.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, miszerint a felperes Strasberg Mór részére alperes Tokaji Mihályné Vig Sárától 50 frt töke és járulékai erejéig lefoglalt ingatlanok u. m. a debreczeni 2142. sz. telekjegyzökönyvben bejegyzett s kishatvanutczai 1418. számu háznak és 3 hold 450 □ öl külsö földnek 700 o. forintra becsült fele része a megkisérlett elsö árverésen el nem kelvén, azok a kitüzött második határidőben folyó 1876-ik évi ápril hó 3-ikán, d. utáni 3 órakor, a telekkönyvi irodában végrehajtó Török Péter által megtartandó árverésen szükség esetére becsáron alól is el fognak adatni.

Kikiáltási ár a becsérték, az árverelök által leteendő bánatpénz 70 frt.

A vételár 3 egyenlö részletben, az elsö a leütéskor azonnai, a 2.és 3. a leütéstöl számitva 1 és 3 hónap alatt esedékes 6% kamatával a telekkönyvi hatóságnál lefizetendö; a bánatpénz az utolsórészletbe tudatik.

A többi feltételek a kiküldöttnél és a telekhivatalban megtekinthetök.

Kelt Debreczenben a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1876-ik évi márczius hó 10-ik napján tartott üléséből.

88 sz. 1876. 3—3

Hegedüs István
aljegyzö.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, miszerint néhai Nagy András és neje Szőke Zsuzsánna tulajdonáooz tartozó ingatlanok u. m. debreczeni 2173. sz. tjkvben bejegyzett s 6000 frtra becsült s már elárverelt hatvan-utczai 1451. számu házas telek és 4 hold 350 □ öl ondódi föld, a vevő Biri Sándor kárára és veszélyére kitüzött s megkisérlett árverésen el nem kelvén, azok a kitüzött ujabb határidőben **f. 1876. ápril 27-kén** d. u. 3 órakor a telekkönyvi irodában végrehajtó Török Péter által megtartandó árverésen, szükségesetére becsáron alól is el fognak adatni.

Kikiáltási ár a becsérték; az árverelök által leteendő bánatpénz 600 frt.

A vételár 3 egyenlö részletben, a leütéstöl számitva 6 hét, 3 hó és 4 hó alatt, esedékes 6% kamatával a telekkönyvi hatóságnál lefizetendö; — a bánatpénz az utolsó részletbe tudatik.

A többi feltételek a kiküldöttnél és a telekhivatalban megtekinthetők.

Kelt Debreczenben a kir. törv.szék, mint telekkönyvi hatóságnak 1876. évi márczius hó 17-kén tartott üléséböl.

10? 1876. 1—3.

Szentpétery.
aljegyző.

Laptulajdonos **Molnár György**. Kiadja a városi könyvnyomda Debreczenben.